

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia Social i Cultural	OT	3	0
2500256 Antropologia Social i Cultural	OT	4	1

Professor de contacte

Nom: Aurora González Echevarria
Correu electrònic: Aurora.Gonzalez@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

2ª part

Equip docent

Sílvia Gómez Mestres

Prerequisits

No hi ha pre-requisits

Objectius

Objectius:

Es tracta d'una assignatura de 4t curs. Els crèdits d'aquesta matèria seran obligatoris per als/les estudiants que cursin la Menció en Innovació i crítica en el coneixement antropològic. L'objectiu és analitzar les recerques i propostes teòriques i metodològiques d'especial rellevància en quatre dimensions:

- L'ús de procediments de comparació transcultural.
- L'ús exemplar de mètodes i tècniques de recerca.
- L'actual caire interdisciplinar o transdisciplinar de les investigacions.
- L'aproximació a les orientacions teòriques de disciplines de les ciències socials afins a l'Antropologia.

Objetivos

Se trata de una asignatura de 4ª curso. Los créditos de esta materia serán obligatorios para los/as estudiantes que cursen la Mención en Innovación y crítica en el conocimiento antropológico. El objetivo es analizar investigaciones y propuestas teóricas y metodológicas de especial relevancia en cuatro dimensiones:

- La utilización de procedimientos de comparación transcultural
- El uso ejemplar de métodos y técnicas de investigación
- El actual carácter interdisciplinar o transdisciplinar de las investigaciones
- La aproximación a las orientaciones teóricas de disciplinas de las ciencias sociales afines a la Antropología.

Competències

Antropologia Social i Cultural

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Valorar els problemes epistemològics i metodològics que comporta la dialèctica entre particularisme i comparació.
- Valorar en termes teòrics, metodològics i ètics les recerques antropològiques encaminades a objectius bàsics o orientades a la intervenció.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els codis ètics vigents al treball de camp etnogràfic.
2. Classificar i definir els diferents procediments de comparació transcultural.
3. Contextualitzar la recerca feta en relació amb l'estat de la teoria antropològica corresponent.
4. Discriminar els aspectes metodològics específics de les recerques bàsiques.
5. Distingir especificitat etnogràfica i definicions teòriques de dominis i conceptes en els processos comparatius.
6. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuais en els textos formals i científics.
7. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats.
8. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
9. Identificar la variabilitat transcultural dels sistemes econòmics, de parentiu, polítics, simbòlics i cognitius, educatius i de gènere, i la teoria antropològica que hi fa referència.
10. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
11. Pensar críticament i intentar evitar les projeccions etnocèntriques en la construcció de teoria.
12. Reconèixer les implicacions ètiques de les recerques encaminades a objectius bàsics.
13. Reconèixer les implicacions ètiques de les relacions etnològiques entaulades durant les pràctiques de treball de camp.
14. Relacionar els elements i factors que intervenen en el desenvolupament dels processos científics.
15. Resumir les característiques d'un text escrit en funció dels propòsits comunicatius.
16. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.

Continguts

Continguts:

Els seminaris que conformen aquesta matèria constitueixen l'espai per a debats epistemològics i teòrics innovadors que permetin, juntament amb les assignatures dels àmbits temàtics especialitzats, aprofundir en la crítica del coneixement antropològic i proporcionar una primera especialització. Al **Seminari de teories i recerques antropològiques avançades es presentaran i analitzaran** orientacions teòriques generals de l'Antropologia i la seva vinculació amb les orientacions d'altres disciplines socials afins, així com investigacions antropològiques en curs que tinguin especial rellevància temàtica i metodològica. Al llarg del curs 2014-2015 els temes centrals a desenvolupar són l'aproximació transdisciplinària a la parentalitat i la combinació de tècniques qualitatives i quantitatives en els estudis transnacionals. Es tractarà també d'introduir els diferents procediments de comparació transcultural.

Contenidos

Los seminarios que conforman esta materia constituyen el espacio para debates epistemológicos y teóricos innovadores que permitan, junto con las asignaturas de los ámbitos temáticos especializados, profundizar en la crítica del conocimiento antropológico y proporcionar una primera especialización. En el **Seminario de teorías e investigaciones antropológicas avanzadas se presentarán y analizarán** orientaciones teóricas generales de la Antropología y su vinculación con las orientaciones de otras disciplinas sociales afines, así como investigaciones antropológicas en curso que tengan especial relevancia temática y metodológica. Durante el curso 2015-2016 los temas centrales a desarrollar son la aproximación transdisciplinaria a la parentalidad y las relaciones del patrimonio material e inmaterial con la Antropología. Se tratará también de introducir los distintos procedimientos de comparación transcultural

PROGRAMA Y CALENDARIO

Primera parte: profesora Aurora González Echevarría (septiembre-noviembre 2016)

1º Bloque: Los límites de la disciplinabilidad . Aproximación a una investigación transdisciplinaria sobre parentalidad (Biología evolutiva, Hominización, Cultura, Psiquismo)

Introducción. Wallerstein: Introducción a la transdisciplinabilidad . Las tesis de Wallerstein, Abrir las ciencias sociales; México, S.XXI, 1995

I Teoría evolutiva y parentalidad en primates no humanos

II Parentalidad y neurociencia

III Parentalidad en otras disciplinas sociales: Sociología, Trabajo social

IV Parentalidad en Psicología y Psicoanálisis

V Parentalidad en Antropología

Segona part: professora Silvia Gómez Mestres (noviembre- diciembre 2016)

2º Bloque: Antropología jurídica: debates actuales sobre el concepto de dret a la societat

Continguts del segon bloc

Aquest segon bloc es centrarà en els debats actuals sobre el concepte de dret a la societat, i que té en compte tant (1) l'enfocament basat en la norma dels estudis jurídics com (2) l'aproximació socioantropològica a la normativitat atenta a la naturalesa intrínseca culturalment incrustada de qualsevol ordre normatiu. Combinant l'enfocament antropològic amb el dels estudis legals, l'antropologia jurídica té com a objectiu produir anàlisi empíricament informat dels processos socio-legals. A través de l'examen dels diferents enfocaments antropològics en diferents moments de la història, el curs explorarà com l'antropologia que s'interessa per les relacions entre la llei, la societat i la cultura, es pregunta sobre els valors de la vida humana aquests entesos en la seva lluita pels diferents pobles, grups socials i col·lectius. Es proporcionarà la base metodològica per

fer etnografia en cultures jurídiques que es discutirà en relació amb els diferents enfocaments de l'antropologia jurídica.

Metodologia

Tipus: Autònomes

Elaboración de ensayos individuales que sintetecen de manera crítica los grandes temas discutidos durante el curso, incluidos los presentados por los distintos grupos	40	1,6	RA311, RA007, RA008, E05.02, E05.03, E05.06, E09.02	• Modifica • Elimina
Lectura individual de textos para su debate posterior en grupo y su exposición en el aula	60	2,4	RA041, RA029, RA005, RA007, RA075, E05.02, E05.06, E09.02	• Modifica • Elimina
Lectura individual de textos y síntesis de temas básicos y/o problemáticos para su discusión en el aula	50	2	RA311, RA041, RA029, RA005, RA007, E05.02, E05.06, E09.03	• Modifica • Elimina

Tipo: Dirigidas

Asistencia a conferencias, con preparación previa a la orientación teórica y discusión posterior	18	0,72	RA029, RA160, RA059, RA075, E05.02, E05.07, E09.03	• Modifica • Elimina
Clases teóricas , discusión de lecturas comunes y presentación de trabajos de grupo	45	1,8	RA041, RA160, RA059,	• Modifica • Elimina

RA008,
RA075,
E05.03,
E05.06

Propuesta de lecturas a realizar por cada grupo, en su contexto disciplinar, y articularción con las lecturas realizadas por los otros grupos	13	0,52	RA041, RA160, RA075, E05.02, E05.06, E09.01, E09.02, E09.03	• Modifica• Elimina
Propuesta de los textos de lectura general, en su contexto teórico y metodológico	12	0,48	RA041, E05.02, E05.06, E09.01, E09.02, E09.03	• Modifica• Elimina
Tutorías por grupo	12	0,48	RA029, RA160, RA075, E05.02, E05.06, E09.01	• Modifica• Elimina

Tipo: Supervisadas

Elaboración de trabajos de grupo y preparación de un ppt o de un documento audiovisual para su presentación en el aula	50	2	RA311, RA041, RA007, RA059, RA008, RA075, E05.06, E09.03	• Modifica• Elimina

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Assistència a conferències, amb preparació prèvia a l'orientació teòrica i discussió posterior	18	0,72	1, 4, 7, 9, 11, 13, 14

Classes teòriques, discussió de lectures comunes i presentació de treballs de grup	45	1,8	1, 3, 6, 7, 12, 14, 16
Proposta de lectures a realitzar per cada grup, en el seu context disciplinar i articulació amb les lectures realitzades pels altres grups	13	0,52	2, 3, 4, 5, 11, 14, 16
Proposta dels textos de lectura general, en el seu context teòric i metodològic	12	0,48	2, 3, 4, 5, 11, 16
Tutories per grup	12	0,48	1, 2, 3, 4, 9, 14
Tipus: Supervisades			
Elaboració de treballs de grup i preparació d'un ppt o d'un document audiovisual per a la presentació a l'aula	50	2	6, 7, 10, 14, 16
Tipus: Autònomes			
Elaboració d'assajos individuals que sintetitzin de manera crítica els grans temes discutits al llarg del curs, inclosos els presentats pels diferents grups.	15	0,6	3, 4, 5, 6, 8, 10, 12
Lectura individual de textos i síntesi de temes bàsics i/o problemàtics per a la discussió a l'aula	40	1,6	4, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16
Lectura individual de textos per al seu debat posterior en grup i exposició a l'aula.	45	1,8	3, 4, 5, 8, 9, 14, 15, 16

Avaluació

Avaluació

En tractar-se d'un seminari, amb un nombre alt de crèdits, la presència i la participació són obligatòries. S'accepta un màxim d'un 30% de no assistències que cobriran qualsevol tipus d'incidència. Per a l'avaluació es tindrà en compte:

1ª parte

1. La lectura dels textos proposats amb caràcter general, que d'acreditarà amb el lliurament d'un breu comentari en la sessió en què es discuteixin. El comentari ha d'incloure punts que se seleccionaran per a la discussió col·lectiva. Atès que es tracta d'un instrument per al debat, no s'acceptarà el lliurament fora de la sessió corresponent (50%).
2. La presentació per part de cada subgrup dels treballs realitzats sobre els textos per a desenvolupar el tema que els hi correspongui, preparada en PowerPoint o en un document audiovisual (25%).
3. La realització d'un assaig individual sobre cada un dels blocs, que es presentarà 15 dies després d'acabada la discussió del bloc al seminari (25%).

Avaluació del segon bloc

1. Presentació d'un assaig individual a escollir sobre un dels temes d'aquest segon bloc. Per fer l'assaig s'haurà d'utilitzar tota la bibliografia indicada per cada tema. L'assaig no podrà superar les 5 pàgines, i s'haurà de lliurar a través de la **carpeta lliuraments** de campus virtual el dia **9 de gener de 2017** (50%)
2. Presentació en grup d'un article a classe. Per la presentació s'haurà d'utilitzar power-point i seguir unes pautes que s'indicaran des de l'inici d'aquest segon bloc (30%)

- Presentació d'un assaig individual sobre l'article que es discutirà a classe. Cada setmana s'indicarà quin article s'haurà de llegir. L'assaig no podrà superar les dos pàgines i s'haurà de presentar a classe el dia de la seva discussió. (20%)

S'accepta un màxim d'un 30% de no assistències que cubriran qualsevol incidència.

Avaluació de tota la assignatura

La nota final de tota l'assignatura serà el resultat de fer la mitjà aritmètica entre la nota final del primer i el segon bloc.

Revaluació

Els alumnes tindran dret a presentar-se a la revaluació de l'assignatura en cas que la mitjana els hagi quedat suspesa. La revaluació consistirà en refer aquell exercici que hagi quedat suspès.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
La lectura dels textos proposats amb caràcter general sacreditarà amb el lliurament d'un breu comentari en la sessió en què es discuteixin	20%	10	0,4	2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16
Presentació dels treballs realitzats pels subgrups	30%	15	0,6	1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 14, 15, 16
Realització d'un assaig individual sobre cada un dels blocs, que es presentarà 15 dies després d'acabada la discussió del bloc al seminari	50%	25	1	2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 13

Bibliografia

Primer bloque

Bibliografía por temas

Introducción a la transdisciplinareidad

Wallerstein, I. 1995 Abrir las ciencias sociales; México, S.XXI, 1995

González Echevarría, A. 2014, "Alteridades disciplinares: Parentesco y parentalidad desde la perspectiva antropológica y desde la perspectiva transdisciplinar", 1ª Parte de "Alteridades disciplinares y alteridades políticas. De la quiebra a la interpretación y de la salvaguarda a la subyugación de los otros. Seminario permanente sobre parentalidad humana 2014, Instituto de Investigaciones Antropológicas. Universidad Nacional Autónoma de México. www.iiia.unam.mx/investigacion/sem.php

I Teoría evolutiva y parentalidad en primates no humanos

Cela Conde, C. J. y F. Ayala, 2005 Senderos de la evolución humana, Alianza Editorial, cap.1 , " La familia de los homínidos" Anthropokrisis.es

Geary, D.C. y Flinn, M.V., 2001, "Evolution of Human Parental Behavior and the Human Family" Parenting: Science and Practice, 1:1-2, 5-61

Terrazas, A. , 2013 "Diversificación de Australopithecus y el comportamiento social" Seminario permanente sobre parentalidad humana, 2013, Instituto de Investigaciones Antropológicas. Universidad Nacional Autónoma de México

www.iaa.unam.mx/investigacion/sem.php

II Parentalidad y neurociencia

Díaz, J. L. 2013 "Neurociencia social. Gestación y alcance de una disciplina" Seminario permanente sobre parentalidad humana 2013, Instituto de Investigaciones Antropológicas. Universidad Nacional Autónoma de México. www.iaa.unam.mx/investigacion/sem.php

Fernández-Duque, F. y otros, 2009 "The Biology of Parental care in Human and non-human Primates", Annual Rev. Anthropology, 2009, 38: 115-130.

Ferreira, A. 2014 "Neurobiología de la parentalidad", Revista de Teoría Psicoanalítica, T. VIII, nº 3: 103-122.

III Parentalidad en otras disciplinas sociales: Sociología, Trabajo social

Houzel, D, 2004 "Los retos de la parentalidad", en Solís-Pontón, 2004, cap.4: 27-31.

Giraud, F. y M.R. Moro, 2004 "Parentalidad y migración", en Solís-Pontón, 2004, cap. 20: 159-164..

Celia, S. 2004 "Parentalidad y pobreza", en Solís-Pontón, 2004, cap. 21: 165-169.

Martin, C.2003, "La parentalidad. Controversias en torno a un problema público", Paris, La Theorie, 7.

IV Parentalidad en Psicología y Psicoanálisis

Solis- Ponton, L. 2004 "Diálogo Leticia Solís Pontón/ Serge Lebovici", en Solís-Pontón, 2004, cap. 1 : 3-10.

Solis- Ponton, L. 2004, "Construcción de la parentalidad", en Solís-Pontón, 2004, cap. 2: 11-22.

Ochoa-Torres, C. y Lelong, I. 2004, "Las funciones parentales vistas desde la teoría del apego", en Solis-Pontón, 2004, cap. 10: 83-91

V Parentalidad en Antropología

González Echevarría, A. 2016 "El alcance de las teorías sobre la parentalidad. La comparación transcultural como extensión de los modelos etnográficos" AIBR. Revista de Antropología Iberoamericana, vol. 10, nº 3: 33-58.

Grau J.(2010) "La circulación de menores desde una perspectiva transcultural", en V.Fons, A.Piella y M. Valdés, eds. Procreación, crianza y género. Aproximaciones antropológicas a la parentalidad. Barcelona, PPU

Mummert, G.2010 "La crianza a distancia: representaciones de la maternidad y paternidad trasnacionales en México, China, Filipinas y Ecuador" ", en V.Fons, A.Piella y M. Valdés, eds. Procreación, crianza y género. Aproximaciones antropológicas a la parentalidad. Barcelona, PPU

Poveda, D., Mª I. Jociles Rubio, A.M: Rivas, 2011 Monoparentalidad por elección: procesos de socialización de los hijos/as en un modelo familiar no convencional,

Athenea Digital - 11(2): 133-154 (julio 2011) .

Temes i bibliografia del segon bloc*

1. Breu història de l'antropologia jurídica: dret i justícia com objecte d'estudi transcultural

Bibliografia:

Comaroff, John L. y Simon Roberts (1981), *Rules and Processes: The Cultural Logic of Dispute in an African Context*, Chicago y Londres: University of Chicago Press: pp.3-29.

Gluckmann, Max (1955/2005). "The Judicial Process Among the Barotse of Northern Rhodesia" en Sally Falk Moore, *Law and Anthropology: A Reader*. Malden y Oxford: Blackwell Publishing. Pp.84-86.

Paul, Bohannan [1957] (1968) *Justice and judgement among the Tiv*. Waveland Press. (preface, pp. V-XIX and chapter one, pp 1-6).

Nader, L (2003) "Crime as category-domestic and globalized" in Parnell, C., Ph & Kane, Stephanie C. (eds) *Crime's power. Anthropologists and the ethnography of crime*. Pp. 55-76

Starr, June y Jane F. Collier (eds.) (1989), *History and Power in the Study of Law: New Directions in Legal Anthropology*, Ithaca: Cornell University Press. Introduction. Pp.1-30.

2. Aproximacions metodològiques

Bibliografia:

Geertz, Clifford (1994) "Local knowledge: fact and law in comparative perspective", in *Local Knowledge: Further Essays in Interpretative Anthropology*. New York: Basic Books. Pp. 166-234

Goodale, M. (2002) "Legal ethnography in an era of globalization: The arrival of western human rights discourse to rural Bolivia", in Starr, J. & Goodale, M. (eds.) *Practicing ethnography in law*. Palgrave Macmillan. Pp. 50-71

Gluckman, M. (1973) *Limitations of the Case-Method in the Study of Tribal Law*. *Law & Society Review*. 7 (4): 611-642.

Griffiths, A. (2002) "Doing ethnography: living law, life histories, and narratives from Botswana", in Starr, J. & Goodale, M. (eds.) *Practicing ethnography in law*. Palgrave Macmillan. Pp. 159-181.

Merry, Sally Engel (2002) "Ethnography in the archives", Starr, J. & Goodale, M. (eds.) *Practicing ethnography in law*. Palgrave Macmillan. Pp. 128-142

Moore, Sally Falk (1973), "Law and Social Change: The Semi-Autonomous Social Field as an Appropriate Subject of Study". *Law & Society Review*. 7 (4): pp.719-746.

3. Disputa i resolució de conflictes

Bibliografia:

Avruch, K (1991) "Introduction: Culture and conflict resolution", in Avruch, K.; Black, W Peter.; Scimecca, Joseph A. (eds.) Conflict resolution. Cross-cultural perspectives. Greenwood Press. Pp. 1-17

Avruch, K & Black, W Peter (1994) "ADR, Palau, and the contribution of Anthropology", in Wolfe, Alvin W. & Yang, Honggang (eds) Anthropological contributions to conflict resolution. The University of Georgia Press, pp. 47-64

Collier, Jane F.; Maurer, B.; Suárez-Navaz, L. (1995) "Sanctioned Identities: Legal Constructions of Modern Personhood". *Identities* 2 (1-2): 1-27

Nader, L. (1967) "An analysis of Zapotec Law Cases", in Bohannan, P. (Ed.) *Law and Warfare. Studies in the anthropology of conflict.* NY: The Natural History Press. P.p. 117-138

Otterbein, F Keith (2000) Five Feuds: An Analysis of homicides in eastern Kentucky in the Late Nineteenth Century. *American Anthropologist*, 102 (2): 231-243

4. La reclamació de drets en el context de la societat contemporània

Bibliografia:

Cattaneo, C. & Engel-Di Mauro, S (2015) Urban squats as eco-social resistance to and resilience in the face of capitalist relations: Case Studies from Barcelona and Rome. *The Open Journal of Sociopolitical Studies*. <http://siba-ese.unisalento.it/index.php/paco>. PACO, Issue 8(2) 2015: 343-366

Martha C. Nussbaum "Capabilities as fundamental entitlements: Sen and social justice". *Feminist Economics* 9 (2 - 3), 2003, 33 - 59

Nuijten, Monique (2015) Political activism and the PAH (Platform of Mortgage Victims) in Spain: the significance of Franz von Benda-Beckmann's work for the study of power, political agency and legal pluralism at the grassroots, in *The Journal of Legal Pluralism and Unofficial Law*, 47:3, 476-492.

Hope Alkon, A. (2013) "Food Justice, Food Sovereignty and the Challenge of Neoliberalism", Conference paper for discussion at: Food Sovereignty: A Critical Dialogue International Conference. September 14-15. Pp.

Jessop, B. (2002) Liberalism, neoliberalism, and Urban Governance: A State-Theoretical perspective. *Antipode*, 34 (3): 452-472

*Algunes de les referències bibliogràfiques estan traduïdes al castellà. En aquest cas es podrà optar per fer la lectura de l'article corresponent en castellà. Al llarg del curs pot passar que algunes de les referències es substituïxin per d'altres.